

Nr 319.

Av herr **Olsson** i Ramsta **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 202, med förslag till förordning angående understöd av skatteutjämningsmedel åt synnerligt skattetyngda landskommuner.

I Kungl. Maj:ts proposition, 202, framlägger Kungl. Maj:t för riksdagen »Förslag till förordning angående understöd av skatteutjämningsmedel åt synnerligen skattetyngda landskommuner». Sådant understöd har förut av statsmedel utgått sedan år 1917, då riksdagen anslog ett belopp av 600,000 kronor för ändamålet. Riksdagarna 1918 och 1919 anslogs likaledes 600,000 och 1920 års riksdag 3,000,000 kronor. Anslagen hava varit av förslagsanslags karaktär och hava varje år överskridits. De beviljade statsunderstöden utgjorde sålunda år 1918 1,656,000 kronor och förra året ej mindre än 4,032,000 kronor. Det har varit kristidens verkningar, som härvidlag gjort sig kännbara för kommunerna i starkt ökade utgifter och höjda utdebiteringar. Villkoren för erhållande av statsbidrag hava i huvudsak varit följande: Kommunalskatten, landstingsskatten och vägskatten, som under det löpande året uttaxerats, skola tillhoppa hava föranlett ett högre skattestreck än 10 kronor för 100 kronors inkomst. Skattetrycket för de två närmast föregående åren skall även hava överstigit 10 kronor för 100 kronors inkomst.

Vid beräkandet av skattetrycket skall tillses, att kommunerna verkligen använt sig av influtna skogsaccismedel för lättnad i skattetrycket. Utgifter för betalandet av annuitet å lån för annat ändamål än kyrko-, folkskole-, fattigvårds- eller sundhetsväsen få ej medräknas vid bestämmandet av skattetrycket.

Skulle det höga skattetrycket hava uppkommit därigenom, att jordbruksfastigheterna inom kommunen taxerats lägre än vad som inom länet

i allmänhet gäller eller kommunen under de tre senaste åren vidtagit sådana anstalter, vilka icke varit av trängande behov påkallade, eller beslutat uttaxering för utgifter, som bort bestridas av lånemedel, skall statsbidrag icke utgå. Bidraget skall utgå med sådant belopp, att skattestrycket för 100 kronors inkomst, till den del det föranletts av utgifter för folkskole- och fattigvårdsväsen, nedbringas till 4 kronor och 50 öre; dock att understödet begränsas till 40 procent av den del av skattestrycket, som överstiger 10 men icke 11 kronor, 50 procent av vad som överstiger 11 men icke 12 kronor, 60 procent av vad som överstiger 12 men icke 16 kronor, och 75 procent av vad som överstiger 16 kronor.

Från dessa bestämmelser göras i propositionen i huvudsak följande avvikelser:

Till utgifter för folkskole- och fattigvårdsväsen, som förut kommit i betraktande vid bestämmandet av statsbidraget, får nu även medräknas utgifter för kyrkliga behov och till följe därav har gränsen vid vilken inget bidrag medgives höjts från 4.50 till 5.50, utdebiterade för ovan uppräknade ändamål pr bevillningskrona. Därjämte har den procentuella skalan för bidragen för lindrandet av skattetrycket sänkts från respektive 40—50—60 och 75 procent till 30—40 och 50 procent.

Tillika har åt Kungl. Maj:t i den föreslagna förordningen inrymts befogenhet, att efter prövning i visst fall medgiva högre bidrag, än vad som enligt de föreslagna bestämmelserna skulle tillkomma kommunen.

För detta ändamål må icke användas mera för varje år än sammanlagt 3 miljoner kronor.

Mot denna friare prövningsrätt för Kungl. Maj:t vid bestämmandet av bidragen till de skattetyngda kommunerna hava vi ingenting att invända.

Däremot kunna vi ej undgå att finna det betänkligt, att generellt sänka de procentuellt beräknade bidragen.

Den provisoriska kommunalskattereform, som beslöts av 1920 års riksdag och i år för första gången kommer i tillämpning, avsåg ju att frambringa flera bevillningskronor och på så sätt bidraga till att lätta skattetrycket. Huru dessa förhoppningar komma att infrias torde ännu vara svårt att yttra sig om. Med stor sannolikhet torde man kunna antaga, att verkningarna av denna skattelagstiftning bliva högst växlande inom olika kommuner. I kommunen med stora jordbruk kommer troligen bevillningskronornas antal icke att ökas och någon sänkning av skattetrycket på den vägen således icke kunna ske. Vad man däremot kan vara förvissad om, det är, att utgifterna fortfarande komma att bliva stora för kommunerna. Under sådana förhållanden kunna vi ej finna annat än,

att de av Kungl. Maj:t föreslagna beskärningarna i förut tillämpade bestämmelser för erhållandet av statsbidrag till skattetyngda kommuner äro för stora. Då man å andra sidan dock kan hysa en förhoppning, att i vissa fall vid årets taxering en ökning av bevillningskronornas antal kan komma att äga rum i landskommuner med mindre jordbruk, anse vi oss kunna tillstyrka en mindre beskärning av de förut tillämpade bestämmelserna.

Vi tillåta oss därför hemställa,

att riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts proposition nr 202, med förslag till förordning angående understöd av skatteutjämningsmedel åt synnerligt skattetyngda landskommuner, med den ändringen, att 4 § a) får följande lydelse: Understödet utgår, därest ej bestämmelserna i b) och c) här nedan annat förordna, med det belopp, som erfordras för att skattestrycket må kunna lättas med

40 procent i den mån det överstiger 10 men icke 12 kronor,

50 procent i den mån det överstiger 12 men icke 14 kronor,

60 procent i den mån det överstiger 14 kronor.

Stockholm den 14 april 1921.

Gustaf Olsson,
i Ramsta.

P. Ödström.

A. Danielsson.

L. Aug. Schill.

O. L. Carlström.
